

Södertörns högskola | Institutionen för medier, kommunikation och it.
C-uppsats 15 hp | Retorik | vårterminen 2012

Hiphop ger mer hopp!

En studie av berättelser om förortslivet i svenska
hiphoptexter

Av: Shadi Kiyashe
Handledare: Maria Dahlin

Sammanfattning

Den här uppsatsen är avsedd till att sätta retoriken i musiktexter i fokus. Syftet är att undersöka vilka berättelser och verklighetsbeskrivningar om livet i förorten, som framförs i Kartellens hiphoptexter. Sammantaget har fyra hiphoptexter valts, där Sonja Foss analysmodell är central i uppsatsen. De olika dimensioner av narrativet som analyseras är: plats, karaktärer, berättare, handlingar, temporala relationer, kasuala relationer, publik och tema. Samtliga dimensioner är relevanta att undersöka då narrativ syftar till att påverka en publik till att tro på den slutsats som finns i berättelsen eller till att förstärka ett givet perspektiv som publiken besitter och kanske även till att förändra ett perspektiv hos publiken. Ett av dem viktigaste resultaten som framkom var att igenkänning också är viktig, det behöver inte handla om total identifikation alla gånger. Igenkänning gör att vi förstår, kan relatera till och därmed bli påverkade av berättelsen.

Nyckelord: Musik, narrativ, hiphop, identifikation, igenkänning, påverkan.

Förord

Själv har jag sedan länge varit intresserad av musik med inriktning på hiphop, oavsett vilket sinnestillstånd jag har befunnit mig i, glad, arg, ledsen, bekymrad eller orolig, så är det genom musiken jag finner ro, det är genom musiktexter jag finner inspiration och kunskap. Jag skulle med denna uppsats vilja uppmärksamma artister för sitt låtskriveri. Med anledning av detta väcktes mitt intresse för texter av den berättande formen, där verkligheten illustreras genom ord. Om dessa texter är verkliga eller fiktiva är en tolkningsfråga. Jag som författar denna uppsats vill förena mina två intressen, retorik och musik. Det finns många olika genrer att ta sig an inom musikvärlden men jag har valt hiphopkulturen eftersom den genren har omdebatterats på senare tid. Den här uppsatsen är alltså avsedd att sätta retoriken i musiktexter i fokus. Min förhoppning är att kunna bidra till att man ser dessa texter med nya ögon, då jag har en tro på att dessa texter kan vara till nytta för samhället i stort. Jag vill avslutningsvis passa på att tacka min handledare Maria Dahlin som har funnits där för mig och inspirerat mig till att tro på mig själv och min uppsats.

Innehållsförteckning

1. Problemformulering	4-5
1.2 Hiphop.....	5
1.3 Syfte och frågeställning	6
1.4 Avgränsning.....	6
2. Teoretiska utgångspunkter.....	6-7
2.1 Hiphop Kultur	7
2.3 Narrativer och identifikation.....	7-8
3. Metod och material	8
3.1 Analys modell	8-10
3.2 Material beskrivning.....	10-11
3.3 Kartellen	11-12
4. Analys.....	12
4.1 Betongbarn	12-15
4.1.2 Medans vi faller	15-17
4.1.3 Gatans värld	17-20
4.1.4. Fallande änglar	20-22
4.2 Resultat.....	22-24
5. Diskussion.....	24-26
5.1 Metodologiska överväganden och framtida forskning.....	27
6. Litteratur och Källförteckning	28
6.1 Tryckta källor	28
6.2 Elektroniska källor	28
7. Bilagor	29-36

1 Problemformulering

”Stoppa censuren av svensk hiphop” så lyder en rubrik i Aftonbladet (2011-05-05). Något jag har funderat över är varför man skulle vilja censurera svensk hiphop överhuvudtaget. Den 16 April 2011 jämförde journalisten Jan Gradvall i Expressen svensk hiphopmusik med berättande journalistik och skrev att ”Svensk hiphop våren 2011 åker kollektivtrafik, slåss för ett bättre samhälle och engagerar sig i näromgivningen” (Gradvall, 2011). Med detta undrar jag om varför man skulle vilja hindra att svensk hiphop försöker bidra till ett bättre samhälle.

Begreppet kultur är i sig otroligt brett, här har jag istället valt att använda begreppet populärkultur. ”Popular culture is often attacked for its (mis) use of language” (Fiske, 1989:106). Vi människor omges av populärkultur dagligen exempelvis genom tv, radio och tidning. Populärkulturen i medierna bidrar inte enbart med underhållning utan jag anser även att de bidrar till att forma människors värderingar och tankar då man påverkas av det som sägs och skrivs i medierna. Det är ju trots allt genom medierna vi människor får information och kunskap. Då populärkultur innefattar olika områden, har jag valt att rikta in mig på musik, där fokus ligger på hiphop genren. Idag skulle man kunna anta att hiphopkulturen är en av de största musikstilarna i samhället, detsamma gäller dessvärre droger och kriminalitet som också är en del av vardagen för många ungdomar i det svenska samhället och som förknippas med hiphopkulturen. De som följer med i medierna kan inte ha undgått debatter och diskussioner där unga män med invandrarbakgrund jämförs med gäng och kriminalitet. Sernhede & Söderman (2011:22) skriver att för unga invandarmän bosatta i Europa har ett utanförskap blivit påtagligt i och med hög arbetslöshet och en känsla av att inte vara riktigt insläppt i samhället. Kultur- och socialforskaren Ove Sernhede (2001) menar att det krävs främst ett agerande men även nya strategier för att hantera ungdomars arbetslöshet, fattigdom, marginalisering och diskriminering i det svenska samhället. Och för att detta skall ske så måste man möta dessa ungdomar med samma språk som de själva talar. De flesta av oss kommer nog ihåg den svenske rapparen Timbuktus låt *Brevet* som skrevs till den förre statsministern Göran Persson där han tog upp frågor som han tyckte att de svenska politikerna borde ha tagit på större allvar. Faktum är att ”Hiphopen är sedan länge, för cirka trettifem år sedan, ett politiskt verktyg” (Sernhede & Söderman, 2011:15). Ungdomar världen över använder hiphop för att beskriva orättvisor som sker i det egna samhället. Det här gäller även ungdomar i det svenska samhället. Man kan anta att texterna beskriver och synliggör de delar av samhället som medierna sällan synliggör i sina

nyhetsrapporteringar. Sernhede och Söderman (2011:24) menar vidare att "...politiker, medier och samhällets institutioner saknar intresse och förmåga att ta till sig de ungas röster och kulturella uttryck. Därigenom missar man möjligheten till en dialog". För att kunna skapa en förändring anser jag att det krävs att man bemöter de ungdomar som lever i den verkligheten och detta kommer inte ske genom att censuera svensk hiphop, istället borde man välja att lyssna till svensk hiphop och försöka förstå vad dessa texter verkligen förmedlar. Vem vet, kanske kan min uppsats belysa den verklighet som hiphopen beskriver och bidra till en förändring.

2.1 Hiphop

Hiphopkulturen startade vid mitten av 1970-talet i New York och kom till Sverige omkring 1990-talet. Journalisten och sociologen Jeff Chang menar att hiphopen lyckades erövra världen på grund av att den berättar historier (Sernhede & Söderman, 2011:17).

Hiphopkulturen har sin utgångspunkt främst i afroamerikanernas liv och verklighet i deras samhällen. Hiphopen kan användas för en rad olika syften, men redan från början användes den främst som ett politiskt vertyg för att beskriva orättvisor och andra sociala förhållanden, såsom utanförskap och diskriminering (Sernhede & Söderman, 2011:33,66). Med andra ord så kan man använda texterna som en "källa" till information om samhället som inte synliggörs av medierna. I Sverige kan detta ses som något viktigt då förortsrapport gestaltat en verklighet som få utanför förorten har kunskap om (Sernhede & Söderman, 2011:103). Genom det estetiska, kan man säga att artister leker med orden och får fram retoriska poänger och ger oss inblick i deras liv. Sernhede och Söderman (2011:22) skriver att "Hiphop blir något positivt att ägna sig åt i motsats till droger och kriminalitet, vilket en del ungdomar annars riskerar att dras till". Vidare skriver författarna (2011:18) att hiphopmusiken har två dominerande teman: party och politik, även kallade öst- och västkultur. Den förstnämnda är inriktad på texter som romantiserar gangsterlivet medan den sistnämnda är inriktad på politiska budskap. Jag kommer att lägga fokus på svenska hiphoptexter som är inriktade på västkulturens politiska ansats.

1.2 Syfte

Jag har fått ta del av många intressanta berättelser i musiktexter och vill därför i denna uppsats undersöka vilka berättelser och verklighetsbeskrivningar om livet i förorten, som framförs i Kartellens hiphoptexter. Mot denna bakgrund skapades följande frågeställningar:

- Vad berättas implicit respektive explicit i texterna?
- Kan man uttolka försök till politisk och/eller moralisk påverkan i texterna, hur ser dessa påverkansförsök ut?
- Skapar berättelserna möjlighet till identifikation och i så fall på vilket sätt?
- Vilka retoriska funktioner kan berättelserna ha?

Det handlar inte om moralfilosofi utan om centrala värden, det vill säga hur man behandlar sina medmänniskor och vad som är bra och dåligt sätt att behandla medmänniskor. Denna definition av moral kommer att genomsyra hela uppsatsen. Med politisk/moralisk påverkan menar jag: kan man uttolka ett försök till att vilja påverka politikerna eller folk (som kan påverka politikerna) eller är det samhällsdebatten man vill påverka.

1.3 Avgränsning

Syftet med uppsatsen är inte att ge en generell överblick över hiphop artister och vad de förmedlar. Därför kan min analys och slutsats inte appliceras på fler artister och musiktexter än de som ingått i undersökningen. Dessutom blir det svårt att ge en fullständig bild över uppsatsens problemområde eftersom samtliga läsare kanske inte har samma uppfattning eller syn som mig. En annan avgränsning som har gjorts är att jag har inte analyserat det instrumentala. Anledningen till denna avgränsning är att jag finner texterna intressantare och att texterna, snarare än musiken, kan besvara mina frågeställningar.

2 Teoretiska utgångspunkter

I detta avsnitt redogör jag för hiphopkulturen och dess inflytande på samhället samt narrativteorin och de olika teoretikerna.

2.1 Hiphopkultur

I sin bok *Alienation is my nation* beskriver Ove Sernhede ungdomar som uppfattar sig vara utestängda från det svenska samhället i Angered, Göteborg. Det som är intressant och relevant för min uppsats är att dessa ungdomar använder sig av hiphopkulturen som ett verktyg för att ge uttryck för sin situation. Sernhede har observerat ungdomarna under två års tid och han skriver att "När polisen i Göteborg intresserar sig för ungdomsbrottsligheten är det 'förortsgängen' som hamnar i fokus" (Sernhede, 2002:63). Detta har bidragit till att känslan av att inte vara önskvärd och inte passa in i samhället förstärks hos ungdomarna (Sernhede, 2002:87-97). Sernhede beskriver vidare att de använder sig av hiphopen för att bearbeta situationer, skapa gemenskap och förmedla orättvisor (Sernhede, 2002:135-138). Här använder de musiken som ett vapen.

2.2 Narrativ och identifikation

Den teoretiska utgångspunkt uppsatsen tar avstamp i är narrativteorier. Det är med hjälp av den narrativa analysen som den här undersökningen förväntas kunna besvara forskningsfrågorna. Det finns inte några enade definitioner om narrativ teori utan de olika teoretikerna har sina egna definitioner och olika utgångspunkter om vad narrativ är och hur narrativ kan analyseras. Här görs ett nedslag i de teorier och definitioner som kommer att gagna just denna undersökning.

Termen narrativ har olika definitioner men ordet kommer från latin och betyder berättande eller berättelse. Bergström och Boréus (2005:229) skriver att "...en narrativ är en redogörelse för något som har hänt, antingen i verkligheten eller i fantasin".

Även Sonja K. Foss har en definition som jag valt att använda mig av i undersökningen. Hon skriver i *Rhetorical Criticism* att "Narratives organize the stimuli of our experience so that we can make sense of the people, places, events and actions of our life" (Foss, 2004:333). Alltså utgör berättelser en viktig del av människans liv då man kan använda sig av berättelser för en rad olika syften men framför allt är berättelser centrala för vårt meningskapande och kan därmed sägas ha politisk betydelse.

I Jim A. Kuypers bok *Rhetorical Criticism* kan man läsa Robert Rowlands text *The narrative perspective* där han förklarar det retoriska perspektivet på narrativ och vad narrativ gör för oss. Rowland skriver att eftersom somliga använder narrativ till att förstå omvärlden så kan narrativet

användas till att försöka påverka andra till att acceptera det som sägs i berättelsen, det vill säga genom identifikation. Vidare definierar Rowland (2009:122-123) fyra olika retoriska funktioner för narrativ. Den första funktionen handlar om att behålla uppmärksamheten hos publiken. Den andra funktionen i det narrativa handlar om att skapa identifikation mellan publiken och berättaren eller karaktärerna i berättelsen. Exempelvis kan berättelsen visa oss hur världen ser ut ur kriminellas ögon och ge förklaringar kring varför han/hon begått de brott som beskrivs. Den tredje funktionen är att narrativ kan åstadkomma en förståelse av och perspektiv på tid och plats. Denna funktion liknar den förra då även denna är identitetsrelaterad, men här handlar det om platsen, tiden och kulturaspekten snarare än den personliga identiteten. Den fjärde och sista funktionen handlar om att på ett retoriskt sätt påverka och komma åt publikens värderingar och behov.

Narrativer, genom identifikation, kan samla publiken kring de centrala värden som narrativet bygger på. Genom att studera narrativer kan vi få syn på vilka värden som avsändaren försöker föra fram som goda respektive onda/dåliga för vårt samhälle. Den centrala länken mellan narrativer och identifikation är de värden som förs fram genom narrativer. Gemensamma värden (jag talar om moral, men använder benämningen värden då det är ett mer lätthanterligt begrepp) är viktiga för vårt samhälle - utan värden om vad som är bra eller dåligt är det svårt att veta hur samhället ska se ut och vad som kanske behöver förändras. Alla människor i ett samhälle utgår ju inte från samma värden och just därför är det intressant att undersöka dessa för att förstå vilket samhälle olika aktörer (som t.ex. Kartellen) vill försöka åstadkomma. Genom att narrativer gör att publiken kan ta till sig och förstå beskrivningar av samhället, och därmed också budskap och värden (narrativets retoriska funktion) så bör narrativer också kunna fungera som en retorisk strategi för att få publiken att identifiera sig med de värden som narrativet bygger på. (D.v.s. om en lyssnare identifierar sig med en karaktär eller en plats i ett narrativ är det också sannolikt att lyssnaren identifierar sig med narrativets värden). Genom att analysera narrativer kan vi få syn på vilka värden som avsändaren försöker föra fram som goda eller dåliga för vårt samhälle.

3 Metod och material

I detta kapitel presenteras först den analysmodell jag valt, därefter urvalsprincipen för materialet och sist en beskrivning av den hiphopgrupp, vars texter analyseras i uppsatsen.

3.1 Analysmodell

Sonja Foss (2004:235) analysmetod är central i min uppsats. Foss skriver att grundprocessen i den narrativa analysen involverar två steg. Det första steget handlar om att identifiera de olika dimensionerna i berättandet och om att undersöka berättandet in i minsta detalj för att få en helhetsuppfattning. Det andra steget handlar om att upptäcka förklaringen till berättandet och om att fokusera de aspekter av berättandet som är mest intressant för uppsatsens syfte och som därmed kan ge den bästa förklaringen till min artefakt. De olika dimensioner av narrativet som analyseras i artefakten är: plats, karaktärer, berättare, handlingar, temporala relationer, kasuala relationer, publik och tema.

Plats: Här beskrivs vilken scen berättelsen utspelar sig på och om den ändras genom berättelsens gång. Därtill undersöks hur platsen relaterar till handlingen och karaktärerna. Vidare beskrivs om scenen är framträdande, utvecklad, detaljerad och/eller betydelsefull.

Karaktärer: Här beskrivs hur karaktären presenteras och vem/vilka som är huvudkaraktärerna och om dessa är mänskliga varelser eller om de beskrivs som fenomen. Dessutom undersöks vilken mentalitet som karaktärerna bär på, vilka handlingar de utför och om dessa handlingar förändras under berättelsens gång.

Berättare: Denna analysdimension synliggör vem berättaren är, vilken sorts person denna kan tänkas vara samt om berättaren försvarar, ursäktar, värderar och/eller kritiserar i berättelsen. Frågor jag använt för att analysera denna dimension är: Vilka ordval som är framträdande? Använder han/hon metaforer och/eller argument i texten och om berättaren använder sig utav ett direkt eller indirekt språkbruk? Vilken attityd har berättaren gentemot det texten och dess innehåll? Skriver berättaren om det förflutna, framtiden och/eller nutiden? Framstår berättaren som trovärdig?

Handlingar: I analysen av denna dimension beskrivs vilka stora och/eller små händelser som presenteras i berättelsen. De stora händelserna kallas för *kernels* och de små kallas för *satellites*. Här skall man observera om man kan lyfta ut de stora händelserna utan att innehållet förlora sin betydelse och om de små händelserna bara används som utfyllnad. Jag har valt att fokusera på de stora händelserna i berättelserna. I analysen kallar jag dessa för nyckelhändelser.

Temporala relationer: Denna dimension handlar om att se över hur tidsrelationen mellan de olika händelserna ser ut, bland annat om dessa utspelar sig under en kortare eller längre period. Om berättaren använder sig utav flashbacks och hur berättelsen är relaterad till tiden.

Kasuala relationer: Här skall man titta på vilken effekt orsak och verkan i berättelserna har och relationen däremellan.

Tema: Temat är berättelsens essens, alltså kärnan i berättelsen.

Samtliga ovan definierade dimensioner finner jag relevanta att undersöka då narrativ syftar till att påverka en publik till att tro på den slutsats som finns i berättelsen eller till att förstärka ett givet perspektiv som publiken besitter och kanske även till att förändra ett perspektiv hos publiken. Rowland (2009:119) skriver att en allmän regel är att narrationer som är skapade för att ge insikt och sympati, kommer protagonisten att vara en vanlig person som oss andra. Men är berättelsens syfte att motivera till stora insatser så kommer protagonisten att vara en hjälte. Även platsen är intressant att titta på då berättelsen kan ta oss från en plats till en annan, narrativet kan hjälpa mottagaren att se nya platser som är både annorlunda och lika den egna världen och därmed genom identifikation ändra publikens uppfattning om världen, åtminstone denna specifika del av världen. Som Kenneth Burke uttrycker det: ”A är inte identisk med sin kollega B. Men i den mån som deras intressen förenas, identifieras A med B. Å ena sidan är vi alltså alltid åtskilda från och olika andra, men å andra sidan delar vi alltid något med alla andra. Jag är olik en kvinna i Afghanistan, men vi är bägge människor” (Kjeldsen, 2008:249). Det handlar alltså om att använda berättelser för att skapa identifikation som kan övertyga och vinna sympatier. Men även handlingen i berättelsen är av intresse då denna bland annat har funktionen att behålla uppmärksamheten hos publiken och därmed att stärka budskapet i berättelsen. Vi kan känna igen handlingsmönster eller få syn på nya förklaringar till varför någon handlar som den gör. Detta leder oss in på temat i berättelsen, den dimension som kan förmedla, förändra och/eller förstärka ett perspektiv på den verklighet som berättelsen försöker påvisa. Viktigt att nämna är att i alla berättelser finns det någon version av de onda och de goda, det vill säga det finns någon form av hjälte, skurk, offer och antihjälte som intar olika skepnader. Ett exempel på detta är att berättelsens miljö kan vara antagonistisk, det kan stå för olika personer som exempelvis politiker, kriminella eller dem som bor där som inte bryr sig. Slutligen handlar det alltså om att alla dimensioner har potential att skapa identifikation.

3.2 Materialbeskrivning

Jag har valt att analysera texter från en och samma grupp, Kartellen (se nedan). Deras

musiktexter är intressanta och relevanta för min uppsats och dess syfte. Det kriterium som har styrt valet av material är att musikertexterna skulle innehålla klart narrativa drag samt att berättelserna skulle utspela sig i eller på annat sätt anknyta till förorten. Men det handlar även om att få en djupare förståelse och få en bättre bild av Kartellen vars musik jag finner intressant. Man kan även skönja ett mönster genom att enbart analysera texter från en och samma grupp/artist. Eftersom jag är född och bor i Sverige så fann jag det relevant att analysera Kartellens texter som alltså tillhör den lokala hiphopen där jag är bosatt. Min förhoppning är att dem som läser min uppsats kan eventuellt känna igen sig och då kan det vara bättre att använda artister från en svensk kontext. Data har inhämtats från olika hemsidor varifrån man kan hämta musiktexter. Utifrån denna avgränsning har fyra texter därefter valts ut slumpmässigt. De texter som analyseras är:

- Kartellen, Betongbarn <http://www.youtube.com/watch?v=5Vv1pC2zLzk>. Denna text kommer att benämnas som text 1.
- Kartellen, Medans vi faller http://www.youtube.com/watch?v=wT9uBSXA_bo. Denna text kommer att benämnas som text 2.
- Kartellen, Gatans värld <http://www.hiphoptexter.com/text.asp?textid=28985>. Denna text kommer att benämnas som text 3.
- Kartellen Fallande Änglar <http://www.hiphoptexter.com/text.asp?textid=28567>. Denna text kommer att benämnas som text 4.

Samtliga texter finns i sin helhet i bilaga 1-4.

3.3 Kartellen

Det finns många stora hiphopartister i Sverige såsom Petter, Latin Kings, Feven, Ken, Ayo, Timbuktu, listan är lång. Alla dessa artister har en sak gemensamt i sina texter: de speglar sin verklighet i förorten. Men jag föll för gruppen Kartellen. Innan jag satte igång med min undersökning hade jag enbart hört talas om Kartellen och deras musik men aldrig lyssnat på dem.

I en intervju som gjordes med Kartellen på hemsidan Kingsizemagazine.se säger de att "Vi måste visa att det finns andra alternativ än att gå den väg vi har gjort"¹. Kartellen är en av de mest omtalade artisterna i Sverige och har över fem miljoner lyssnare på nätet idag.² Gruppen är grundad av "kinesen" som sägs sitta i fängelse i Finland. Kartellen startade sin karriär 2008, där grundare *Kinesen* hade som syfte att skapa ett musikprojekt där dess medlemmar skall representera gatan. De gör inte musik för pengar utan de vill enbart berätta om livet i förorten och nå ut med sitt budskap. Syftet med texterna är att beskriva verkligheten som existerar och händelser kring det som inte går att blunda för. Det som produceras är en sann bild, enligt artisterna själva. Gruppen har gjort stora projekt där de har arbetat med Fryshuset och fått göra musiken till den kritikerrosade teateruppsättningen *Förorten brinner*. Killarna poängterar i intervjun att de kommer att försätta att belysa politiken och nyansera musiken mer så att folk inte bara hör en massa hat. I en annan intervju som gjordes i bloggen *Duветinte.se* säger Kartellen att "dom behandlar oss så som dom behandlar ett kriminellt gäng"³. Många beskriver Kartellen som en kriminell grupp men det handlar om musik som behandlar exempelvis samhällsproblem och "Det man också kan säga att budskapet med musiken är sanningen, det som ungdomar och resterande människor kan förknippa med, människor i förorten som lever ett jobbigt liv, människor som har förlorat vänner osv"⁴. Texterna är skrivna av olika människor och är baserade på olika händelser, som har drabbat dem. Alla har en historia att berätta och därför är det olika personer som skriver texterna så att alla skall få komma till tals. Kartellen har fått stark kritik för sina texter men i en artikel i Expressen kan man läsa ett uttalande från Huddingerapparen Stor som har vunnit P3-guldstatyett i kategorin hiphop/soul, där han försvarar Kartellen och säger att "Kartellen är fett viktiga för svensk hiphop...Media berättar om gäng, maffia och helikopterrånare varje dag, varför ska det då inte finnas en hiphopgrupp som gör samma sak?"⁵.

4 Analys

Dispositionen för denna del kommer att se ut på följande sätt. Jag presenterar systematiskt en narrativ analys på varje musiktext och går igenom de olika dimensionerna, enligt Sonja Foss

¹ <http://www.kingsizemagazine.se/Interviews.aspx?ArtNo=18785>

² <http://www.kingsizemagazine.se/Interviews.aspx?ArtNo=18785>

³ <http://duvetinte.se/?cat=13&paged=3>

⁴ <http://duvetinte.se/?cat=13&paged=3>

modell (se ovan avsnitt 3.1). Efter varje analys redogör jag för de olika resultat som har framkommit och gör en sammanfattande resultatdel. Värt att nämna är att den primära publiken har definierats som dem som lyssnar på svensk hiphop och framför allt på Kartellen. Den sekundära publiken är alla andra. Detta gäller för samtliga analyser av texterna.

4.1 Text 1: Betongbarn

Platsen

Berättelsen utspelar sig i en av Stockholms förorter präglad av betongbyggnader segregation och invandrartäta områden. Bilden av segregation förstärks av att det svenska språket och kulturen inte har stort inflytande i vardagen. Berättaren beskriver sin uppväxt i denna förort och hur han från en tidig ålder drogs in i ett liv fyllt med kriminalitet och droger vilket formade hans uppväxt och den person han är idag. Miljön är detaljerat skildrad och betydelsefull i sammanhanget, då den beskriver sociala förhållanden, levnadsstandarden och samhällsbilden i förorten. Platsen skulle kunna tolkas som berättelsens antagonist, eftersom den beskrivs som orsak till vissa skeenden. Genom att berättelsen försöker förflytta publiken till en hemsk miljö, som kan skilja sig från deras egen, kan lyssnaren få en förstärkt bild av antagonisten och dennes roll i berättelsen. Detta grepp gör att lyssnarna både får en inblick i och därmed en annan förståelse av förorten. För de lyssnare som är uppväxta i liknande miljö utgör istället platsbeskrivningen en möjlighet till identifikation och kan förstärka befintliga förhållningssätt till miljön.

Karaktärer

Huvudkaraktären berättar om sitt liv och människorna som var delaktiga i att forma den. Han beskriver sig själv som en representant för alla de utsatta och bortglömda i samhället. Detta gör att han kan sägas vara berättelsens protagonist, även om han inte har klassiska hjältedrag. Vidare skriver han att han vill ta sig från den värld där kriminalitet och droger är en del av vardagen, vilket ställer honom som protagonist mot miljön, berättelsens antagonist. Han beskriver sig själv som en kriminell som är redo att förändras om en andra chans ges. Denna vilja att förändras stärker tolkningen att huvudkaraktären är berättelsens protagonist - den som lyssnaren kan identifiera sig med. Bi-karaktärerna består av familjmedlemmar, vänner och det svenska

⁵ <http://www.expressen.se/noje/musik/1.2059050/sveriges-nya-hiphop>

rättsystemet. Familjemedlemmarnas karaktärer beskrivs som oengagerade och ostödjande personer under huvudkaraktärens uppväxt. Deras karaktärer förändras inte under berättelsens gång och deras beteende beskrivs som väldigt förutsägbart i en sådan situation. I texten beskrivs "storebrorsan" som en förebild även om det var denna person som introducerade droger för honom.

Händelser

Textens händelser har med huvudkaraktärens kriminella liv att göra: hans fängelsetid, drogmissbruk, efterlysning och hans ständiga kamp att ta sig ut ur den livsstilen. Det finns både uttalade och outtalade händelser. En uttalad händelse är när "storebrorsan" introducerade christiania-hasch för honom, vilket är nyckelhändelsen då denna bidrog till förändringar i karaktärens liv. En annan händelse i berättelsen är när hans vän "tog en tugga av de förgiftade äpplet". Denna händelse skapar associationer till Eva och Adam, och en tolkning av denna metafor är att berättaren vill visa att det är svårt att motstå frestelser när man är omringad utav narkotika och kriminalitet. En uttalad händelse i berättelsen är: "palestina taggtråd, ståldörrar, stängsel försökte förbättra livet för min ängel". Rimligen står detta för en händelse där han hade begått ett brott som ledde till fängelsestraff. Vad brottet bestod i uttalas inte, därmed anges anledning: han behövde pengar.

Berättelsen utspelar sig huvudsakligen i nutid; "jag greppar glaset, tänker tillbaks på knaset", med ett fåtal inslag av det förflutna som vi får ta del av genom tillbakablickar: "minns när jag o polaren vi va bara tretton bast". Berättelsen förs framåt genom skiftning av tempus och genom de olika minnena som beskrivs. Tillbakablickarna kan indikera på att en förändring har skett hos karaktären, där denna har gått från att ha varit antagonisten till protagonisten i berättelsen.

Utifrån det som berättas i texten kan man anta att de vuxna som var där för att vägleda honom var oengagerade vilket ger ett orsak- och verkansamband. Brist på förebilder bidrog till den livsstil som han valde att leva ut: "storebrorsan kasta på oss christianie hasch...", "pappa sa livet är inte alltid lätt" och "mamma sa gör det som du kan bäst jag kan guns och väst".

Antagonisterna här skulle alltså kunna vara föräldrarna och storebrodern. Berättaren sammanfattar händelser från olika tider och miljöer, både från det förflutna: "jag greppar glaset tänker tillbaks på knaset" och nuet: "känns som denna jävla vägen aldrig fucking slutar". I det sistnämnda exemplet finns en antydning av att den kriminella livsstilen fortfarande pågår. De

händelser som skedde i hans förflutna formade det liv han lever idag och på så sätt hänger förfluten tid och nutid samman.

Berättare

Texten är skriven i jag-form vilket visar på textförfattarens närvaro i texten. Berättaren kombinerar två personligheter som lyser fram i texten, där den ena är fokuserad på ursäktande, försvarande och vädjande, detta i kombination med utvärdering, kritik och predikande. Berättaren är alltså en person som ursäktar och försvarar sitt beteende baserad på de orättvisor som han anser finns i samhället. Han utforskar och kritiserar det svenska rättsystemet och predikar för lyssnaren om orättvisor. Textförfattaren använder sig utav slangspråk som exempelvis “betongblocksjungeln”, “knas”, “ayna”, “flippa”, “krimmana”, “hasslare”, “horscha”, och “beckna”. Här kan det handla om att skapa identifikation hos de lyssnare som är uppväxta i liknande miljö. Språkvalet utgör en möjlighet till identifikation och kan förstärka befintliga förhållningssätt men det kan även skapa avstånd hos de som inte identifierar sig med språket. Det negativa här kan vara att hans ethos försvagas hos de sistnämnda. Han använder vidare sig av metaforer, som exempelvis “min ängel”, “mina ögon blöder” och “palestina taggtråd”. I texten ursäktar han sitt beteende genom att argumentera om sin uppväxt och den bakgrund han kommer ifrån. Berättaren är rak i sin kommunikation. Händelserna som beskrivs är ett samhällsproblem i olika grader och mer eller mindre kända, vilket stärker trovärdigheten i berättelsen. Dessutom beskriver han sig själv som en representant för de röster som han anser inte hörs i samhället. Sammantaget borde strategierna ge berättaren ett starkare ethos, vilket gör att lyssnarna kan acceptera berättelsen som ett relevant inlägg.

Tema

Mot bakgrund av den ovan presenterade analysen kan följande tema formuleras: Sociala förhållanden och levnadsstandarden i förorten leder ofta till negativa livsval för dem som växer upp där och det är svårt att förändras.

4.1.2 Text 2: Medans vi faller

Plats

Även denna berättelse utspelar sig i förorten, men under berättelsens gång förändras miljön och går igenom tre faser. Textens centrala platser är fotbollsplanen, hemmet samt centrum. I fas ett beskrivs miljön på ett positivt sätt med mycket lycka, glädje och framgång. Under fas två beskrivs miljön som väldigt mörk och dystert. Fas två präglas av smärta och besvikelse vilket försätter in i den avslutande fasen där smärtan ökar och självdestruktionen blir allt tydligare. Det finns en tydlig skillnad mellan fas ett och fas tre gällande miljön, i fas ett var miljön positiv och den känsla den gav var varm och fylld med kärlek medan fas tre tyder på sorg, mörker och oändlig hopplöshet. Miljön i sig är inte detaljerat beskriven men genom karaktärens livsförändring kan man tydligt känna av förändring i miljö och omgivning. Det finns en antydning till att miljön som beskrivs i fas tre är förväntad och oföränderlig: "...det är så i programmet".

Karaktärer

Huvudkaraktären är den lovande fotbollsstjärnan vars liv förändras under berättelsens gång. Under fas ett hade han två arbetande föräldrar som levde i förorten och levde i medelklass. Han var en duktig student och en stjärna på fotbollsplanen. Hans föräldrar stöttade hans val av karriär, men hans vänner hade inte samma livsstil som honom. Huvudkaraktären kämpade ändå för att nå sitt mål och på så sätt lät han inte sig själv distraheras av vänner eller andra ting som kunde sätta honom ur spår.

I fas två förändras situationen för huvudkaraktären då han får förlora jobbet och därmed förändras familjens livsstil och även huvudkaraktärens drömmar. Allt eftersom huvudkaraktärens livssituation i hemmet förändras så förändras även hans umgänge och framtidsplaner. Han börjar hänga på stan för att slippa vara hemma, engagerar sig i kriminella kretsar och så småningom blir han narkotikaberoende och dör slutligen av en överdos.

Huvudkaraktären i denna berättelse presenteras alltså som en stark ung man med höga förväntningar och stora mål men vars liv förändras hastigt till följd av hans föräldrars arbetslöshet och alkoholmissbruk. Huvudkaraktärens motivation till framgång minskar samtidigt som frustrationen inom honom växer. Även om alla inte upplever detta själva så kan det vara så att man känner någon som gått igenom en liknande situation. På så sätt skapar detta identifikation hos publiken.

Bi-karaktärerna består utav föräldrar och vänner. Föräldrarna som en gång var stöttande och stolta föräldrar blir alkoholister och behandlar inte bara varandra illa utan även den son de en gång hade stora planer för. Vännernas beteender förändras inte alls under berättelsen utan har en undanskymd roll i berättelsens händelseförlopp. Det finns ingen tydlig uttalad antagonist i berättelsen, men huvudkaraktärens egna svaga sidor och föräldrarnas förändrade inställning leder till huvudkaraktärens fall.

Händelser

Berättelsen inleds med en beskrivning av huvudkaraktärens aktiviteter: fotboll skola och avståndstagande från festande. Den första stora förändrande händelsen är när huvudkaraktärens far förlorar jobbet vilket leder till en rad olika händelser såsom missbruk av alkohol och misshandel i hemmet. Dessa händelser bidrar till den andra nyckelhändelsen i berättelsen, nämligen huvudkaraktärens avhopp från fotbollslaget och att han istället börjar hänga ute på stan för att slippa vara hemma. Detta val leder i sin tur fram till den sista nyckelhändelsen att huvudkaraktären långsamt bygger upp ett missbruk som slutligen leder till en överdos. Händelserna inträffar under en längre tid och återberättas i kronologisk ordning. Berättartekniken med tydlig kausalitet och kronologi gör troligen att uppmärksamhet kan behållas, dels genom att en klimax byggs upp och dels genom att ett par konflikter som publiken kan identifiera sig med eller konflikter som kan drabba vilken individ som helst och därmed igenkänningsbara presenteras. Identifikationerna bygger på att konflikterna som beskrivs kan drabba vem som helst. Kopplingen mellan orsak och verkan är väldigt stark i denna berättelse och de olika händelserna bidrar därmed till berättelsens struktur och handling.

Berättaren

Texten är berättad genom en bredvidstående berättarröst. Berättaren skriver om huvudkaraktären i tredje person genom att skriva "han" samtidigt som han inkluderar sig själv i berättelsen genom att säga "vi". Här inkluderar "vi" dem som umgicks med varandra under den tid som berättelsen utspelar sig på. Berättarens roll i berättelsen är att han är huvudkaraktärens vän, vilket framkommer i texten "Dedikerad till alla gatans änglar som inte längre finns bland oss, ni finns för alltid i våra hjärtan. Vila i frid". Berättarens personlighet är neutral och inte direkt synlig men på ett indirekt sätt kritiserar han händelserna och omständigheter som leder fram till

händelserna. Berättaren använder sig av slangspråk och rim. Han går rakt på sak när han försöker beskriva att situationen i förorten inte är detsamma som för resten av det svenska samhället genom att repetera detta i textens refräng. Berättaren är vid ett tillfälle allvetande nämligen när han beskriver vad huvudkaraktären upplevde i dödsögonblicket.

Temat

Berättelsens tema är en variation på den första textens tema: Livet i förorten (programmet) är bräckligt: även den lyckade kan falla om omständigheterna är tillräckligt svåra.

4.1.3 Text 3: Gatans värld

Platsen

Berättaren har beskrivit en miljö där majoriteten av invånarna är minoritet i samhället som helhet. Arbetslöshet, låg inkomst och kriminalitet är en del av vardagen. Det finns ingen direkt beskrivning av den fysiska miljön, men genom texten kan man ”se” betonghusen, de smutsiga gatorna och de grå människorna som en del av Kartellens platsskildring. Det sker ingen större förändring i miljön under berättelsens gång men texten relaterar till miljön väldigt tydligt genom de detaljerade karaktärerna och deras livssituation, som exempelvis ”jag vill att du förstår gatan är inte alltid rättvist gatulivet har ett pris stress och panik kan ge dig psykologisk pisk” och ”säg hör du mig ser du vad gatan gör med dig skiten har tagit dom flesta”. Här är platsen ”gatan” som ibland framträder som ett slags antagonist i berättelsen (se avsnitt 3.1): ”kan inte klandra dig felet är fan inte ditt” och ”för gatan är hård programmen är svår”. Miljöbeskrivningen förflyttar lyssnarna till den här platsen, som kan skilja sig från deras egen miljö, och på så vis får den lyssnarna att förstå hur livssituationen kan se ut på sådana platser där arbetslöshet, låg inkomst och kriminalitet är vanligt förekommande. För de lyssnare som redan befinner sig i den miljö som beskrivs kan beskrivningen snarare fungera som en bekräftelse och igenkänning.

Karaktärer

Huvudkaraktärerna är berättaren själv, vars röst man hör under hela berättelsens gång. Dessutom finns ”lillgrabben”, vilken är en karaktär som berättaren talar till. Berättaren intar därmed en storebrorsroll och visar en storebrors mentalitet genom att han vill hjälpa genom att predika och

förklara för lillebror vad följderna av hans handlingar kan resultera i. Detta grepp ger berättaren rollen som protagonist i berättelsen. Som protagonist beskriver berättaren hur han har kämpat emot den konflikt som rådde mellan antagonisten (miljön) och honom. Detta kan uppfattas som att protagonisten försöker få publiken att beundra honom och se honom som en hjälte. På detta sätt tydliggörs det för publiken vem som är protagonisten respektive antagonisten i berättelsen. Att framställa huvudkaraktären som en hjälte som söker uppfostra/förändra någon han tycker om ger intrycket att Kartellen försöker förändra perspektivet hos den publik som har ett annat perspektiv än det som sägs i berättelsen.

Händelser

Berättelsen innehåller inga konkreta händelser, vare sig stora eller små, utan det är konsekvenser av uttalade handlingar och allmänna händelser som berättaren upplyser om och varnar för. Exempelvis varnar berättaren för hur enkelt lyssnaren kan välja droger som livsstil och vad det leder till. Berättaren upplyser om hur girighet kring pengar skapar konflikter såsom vänner som hugger en i ryggen. Han varnar även för vapen, rån och brott och att detta ska undvikas. Det är ett samtida samhällsproblem som beskrivs i realtid. Berättaren refererar ofta till sig själv och sin erfarenhet när han talar om händelserna och deras utfall. Vidare talar berättaren om verkan genom orsak. Orsakerna är livet i förorten, sociala klyftor, arbetslöshet och kriminalitet och således det är främst mänskliga faktorer som bidrar till de negativa händelserna. Det är möjligt att händelserna som beskrivs i berättelsen används för att tilltala publikens moral och värderingar i syfte att skapa en emotionell reaktion och att kanske ta avstånd från den kriminella livsstilen

Berättaren

Berättarens närvaro är tydlig i texten, detta genom att han pratar i jag-form. Hans personlighet är av det slaget att han undersöker, kritiserar och predikar genom att han förklarar och berättar om handlingar och dess konsekvenser. Berättaren har genomgående en argumenterande stil i texten. Teser/slutsatser som används är exempelvis ”det är så de fungerar i programmet” och ”kan inte klandra dig felet är inte ditt”. Hans språkbruk kan uppfattas som direkt och explicit. Hans attityd gentemot ämnet kan uppfattas som kritiskt. Han är kritisk mot sig själv men uttrycker sig även ursäktande på så sätt att han argumenterar för att det är samhällets orättvisor som driver en person till att begå kriminella handlingar för att överleva i en värld där sociala klyftor är tydliga.

Detta stärker hans ethos då han visar sin del i skulden vilket i sin tur visar på självinsikt. Berättarens auktoriet i detta sammanhang är att han framställer sig som en storebror och vill beskydda, där han vill hjälpa de som står inför samma livsval som han en gång gjorde. Hans synpunkt är att om man väljer att ta denna väg så bör man vara beredd att ta konsekvenserna och vara lyhörd. Berättaren framstår som en allvetare som känner till varje handlings resultat, varje karaktärstyp och den miljö som berättelsen utspelar sig i.

Temat

Temat, precis som textens titel, handlar om gatans värld, hur undervärlden fungerar och vad konsekvenserna är för de val du gör och de beslut du tar. Berättelsen fungerar som vägledning för alla de unga människor som har valt denna livsstil.

4.1.4 Text 4: Fallande Änglar

Platsen

Miljön där berättelsen huvudsakligen utspelar sig är även i denna text förorten. Platsen som berättaren befinner sig är dock i fängelset. Miljön i sig är inte detaljerat beskriven men genom karaktärens livsförändring kan lyssnaren ändå få en bild av förändring i miljö och omgivning. Miljön är betydelsefull i sammanhanget, då den genom karaktärerna beskriver de sociala förhållandena, levnadsstandard och samhällsbilden i förorten.

Karaktärer

Det finns ingen enskild protagonist i denna berättelse utan här är snarare alla karaktärer som beskrivs i berättelsen protagonister då de förmedlar mod och styrka under de omständigheter som omger dem. Den första huvudkaraktären är en bekant till berättaren. Det är en ung tjej uppvuxen i förorten utan föräldrar och syskon. Denna karaktär har bott på familjehem från det att hon var 10 år, sedan tidig ålder sökte hon efter kärlek på fel platser, och levde promiskuöst redan i unga år. Det var på det viset hon blev känd för sina handlingar i området där hon bodde. Denna karaktär hamnade så småningom på gatan och blev beroende av droger där hon slutligen tog sitt liv.

Den andra huvudkaraktären var en vän till berättaren och en lojal ”bror”, som han själv beskriver honom. Även denna karaktär växte upp utan föräldrar vilket bidrog till hans beteende senare i livet. Karaktären beskrivs som en arg individ men samtidigt väldigt lojal mot sina

vänner. Han växte upp i ett fosterhem sedan tidig ålder och när han blev äldre hamnade han på anstalt. Hans livsstil var fylld med tung kriminalitet och långa fängeslestraff och hans liv slutade samma dag han kom ut från fängelset då han föll från femte våningen.

Den tredje karaktären är berättaren själv. Denna karaktär är uppvuxen i förorten men man får dock inte veta så mycket om hans bakgrund förutom att även han var involverad i kriminalitet vilket slutligen ledde till fängesetid ”men är fast bakom galler”. Här tänker denna karaktär tillbaka på sina handlingar och de val han har gjort. Han beskriver saknaden efter och sorgen över alla de vänner han begravt och han beskriver de orättvisor som pågår i förorten. Berättelsen har ingen uttalad antagonist, men som i de övriga texterna framhålls miljön (programmen) som en faktor som människorna inte så enkelt kan värja sig mot.

Händelser

De två stora konsekvenser som beskrivs i berättelsen är dödsfall. Nyckelhändelserna som beskrivs är karaktärernas val av livsstil och handlingar som ledde till de två stora händelserna. Textförfattaren fortsätter sedan att berätta om andra bortkomna vänner men dessa händelser är inte beskrivna i detalj. Kartellen verkar ha valt att strukturerat berättelsen i en upptrappning där man presenterar två detaljerade händelser i följd av mindre detaljerade händelser för att behålla publikens uppmärksamhet. En annan tolkning av strukturvalet är att man bryter ner de två detaljerade händelserna i mindre delar för att publiken skall få en djupare förståelse kring just den samhällskulturen. Avsikten kan vara att det inte handlar om att dessa händelser kan förekomma, utan snarare det har förekommit och kommer att fortsätta för “det är så det går till när man bor i programmen”. Det finns en indikation på att berättaren förklarar de olika händelserna genom det faktum att de olika karaktärerna just var från förorten. Beskrivningen av händelserna kan alltså fungera som exempel bevis på ett större samhällsproblem.

Berättare

Berättaren talar inte till lyssnarna direkt utan texten är skriven som ett brev riktat till lyssnaren i vilket han minns olika händelser. Berättaren använder sig utav tillbakablickar ”jag minns bror” för att återberätta de olika händelserna för att sedan komma tillbaka till nuet där han delar med sig av sina tankar och känslor. Det som gör berättaren trovärdig och närvarande är att han talar om sina minnen och de upplevelser han har haft med de olika karaktärer som förekommer i

texten. Berättaren beskriver känslan av saknad till de olika karaktärerna och känslan av hopplöshet samt misstro till det svenska samhället. Berättaren framträder som en person som själv är uppvuxen i förorten och som kan ha varit involverad i en kriminell livsstil, vilket har lett till att han nu sitter inlåst i fängelse. Detta är tydligt då han i texten nämner att han är ”fast bakom galler”. Berättaren är kritisk mot samhällsstrukturen då han skriver ”vad fucking händer här i våra förorter”. Berättarens inställning till ämnet och just denna berättelse är att han känner sorg och besvikelse över att ha förlorat dessa människor och han känner en sorg för alla de unga som bor i förorten, de som har ett vad han menar kämpigare liv. Texten ger en känsla av hopplöshet, frustration, sorg och maktlöshet. Med andra ord har texten en viktig phatosfunktion som ger mer äkthet i Kartellens berättande.

Temat

Starkaste temat är sorg och saknad. Ett underställt tema skulle kunna beskrivas som att den hårda livsstilen (i förorten) leder ofta till döden.

4.2. Resultat

Jag ville med min analys undersöka vilka berättelser som framförs i Kartellens hiphoptexter vilket i sin tur ledde till mina frågeställningar: Vad berättas implicit respektive explicit i texterna? Kan man uttolka försök till politisk och/eller moralisk påverkan i texterna, hur ser dessa påverkansförsök ut? Skapar berättelserna möjlighet till identifikation och i så fall på vilket sätt? Vilka retoriska funktioner kan berättelserna ha?

I texten ”Betongbarn” är platsen explicit utmålad som antagonisten i berättelsen. Däremot i texten ”Medans vi faller” finns det ingen explicit uttalad antagonist i berättelsen men i sin helhet är platsen implicit utmålad som antagonisten. I texten ”Gatans värld” framträder platsen som antagonisten i berättelsen. I den sista texten ”Fallande änglar” framträder platsen implicit som antagonisten i berättelsen. Alltså framträder platsen i samtliga berättelser, implicit eller explicit, som antagonisten. Platsen i berättelserna är i vissa fall detaljerat beskriven och i andra fall inte detaljerat men då kan publiken istället genom karaktärens livssförändring tydligt känna av förändringen i miljön. Platsen är även betydelsefull då den beskriver sociala förhållanden, levnadsstandarden och samhällsbilden i förorten. Rimligen är en tolkning att Kartellen försöker skapa igenkänning hos den publik som redan lever på den plats som beskrivs för att stärka

gemenskapen och samhörigheten. En annan tolkning är att man ”placera” publiken i en plats som kan uppfattas som hotfull för att på så sätt förstärka antagonisten roll i berättelsen, vilket gör att platsen i samtliga berättelser är av vikt då det är här man uttolka ett försök till politisk och moralisk påverkan. I texten ”Betongbarn” är protagonisten en vanlig person, i den andra texten ”Medans vi faller” framträder det explicit ingen protagonist men däremot i texten ”Gatans värld” framträder protagonisten explicit som en hjälte. I den sista texten ”Fallande änglar” är samtliga karaktärer implicit protagonister. En tolkning här är att i de texter där protagonisten är en vanlig person som oss andra är syftet att skapa insikt och sympati hos lyssnarna. Men i de texter där berättelsens syfte är att motivera till stora insatser framträder protagonisten istället som en hjälte. I texten ”Betongbarn” utspelar sig händelserna i nutid med inslag av det. Berättelsen förs framåt genom skiftning av tempus och genom de olika minnena som beskrivs. I texten ”Medans vi faller” återberättas berättelsen i kronologisk ordning med en tydlig kausalitet. I den tredje texten ”Gatans värld” innehåller berättelsen inga konkreta händelser, vare sig stora eller små, utan det är konsekvenser av uttalade handlingar och allmänna händelser som återberättas i realtid. I den sista texten ”fallande änglar” är händelserna strukturerade i en upptrappning där man presenterar två detaljerade händelser i följd av mindre detaljerade händelser. De händelser som beskrivs i samtliga berättelser är samhällsproblem i olika grader. Händelserna är betydelsefulla då dessa bland annat beskriver hur vägen från att ha varit antagonist till protagonist har sett ut, vilket visar på att förändring kan ske.

Berättaren är rak i sin kommunikation i samtliga berättelser och förmedlar viktiga händelser och avslöjar de utsagda aspekterna av deras verklighet i samhället. Av den narrativa analysen att döma har man låtit berättelserna i sin helhet vara så explicita som möjligt vilket får till följd att de kan uppfattas som en direkt återgivning av verkligheten. Berättelserna upplevs ha karaktären av att återge fakta på ett subjektivt sätt vilket tydliggörs genom den ofta förekommande jag-formen. Kartellen använder berättelserna till att skapa identifikation mellan publiken och händelserna, platsen och karaktärerna där de explicit visar att händelserna kan drabba lyssnarens egna familjemedlemmar. Berättelserna har en trovärdighet då det finns en gemensam vetskap om att de beskrivna samhällsproblemen faktiskt förekommer och då främst i förorterna. En tolkning kan vara att Kartellen vill visa på vardagssituation, som publiken troligen kan identifiera sig med då händelserna handlar om vardagssituationer som är aktuella samhällsproblem. Överlag upplevs berättelserna uttrycka en vilja att förändra attityder och att

minska på fördomsfullheten. Det finns en vidare intention att förmedla en bild av frustration och utanförskap. Berättelserna handlar om olika orättvisor och hur dessa har bidragit till att de som lever under sådana omständigheter distanserar sig från majoriteten. Här lyfts med andra ord en problematik fram och dess negativa sida. Berättelserna berör två tydliga lärdomar, där den ena berör moral och den andra handlar om insiktsfullhet. Aspekterna moral, kan ha använts i uppfostringssyfte medan aspekterna att komma till insikt handlar om uppmuntran till personlig utveckling. Syftet med texterna är alltså inte att hetsa människor till kriminalitet utan tvärtom minska på den. Överlag verkar berättelsernas syfte vara att man genom dem försöker förändra och stärka individen, att uppmuntra till att våga drömma. En viktig roll som berättaren intar i samtliga texter är rollen som deras (invånarna i förorten) bättre röst.

Sammantaget berör samtliga berättelser problem såsom utanförskap och frustration som härrör ur känsliga perioder i livet. Texterna fångar upp artisternas subjektivitet. Problematiken ligger kring att försöka övertyga om att deras verklighet är såsom berättelserna framställer den. Kartellen omvandlar sina negativa erfarenheter till positiva i sina texter. Eftersom att det inte är några glädjesagor som framförs vill de naturligtvis inte enbart vända sina negativa erfarenheter till positiva för att på så vis visa på all negativitet som faktiskt förekommer. Den strategi som dominerar i texterna är utan tvekan narrationen. Kartellen använder sig utav berättelseformen för att förmedla sitt perspektiv på hur samhället har misslyckats med invånarna bosatta i förorten och att ett agerande från vissa aktörer måste ske för att problematiken skall minska. En avslutande slutsats som kan dras gemensamt för samtliga berättelser är att alla teman tyder på att de försöker påverka på det politiska planet.

5. Diskussion

De flesta av oss kommer väl ihåg bränderna som startades av ungdomarna i förorterna i Paris under hösten 2005 och vilken respons den fick av bland annat deras förre stadsminister när han använde sig utav ordet slödder för att beskriva ungdomarna som orsakade bränderna. Det som hände under hösten 2005 i Frankrike började när två unga män med invandrarbakgrund jagades av polisen vilket ledde till att när de sökte skydd i en transformatorstation brändes båda till döds. Denna händelse fortsatte att spåra ur den 27 oktober när ungdomar började sätta eld på bilar och butiker runt om i området, vilket slutligen ledde till att makthavare svarade ungdomarna med mer våld (Sernede & Söderman 2011:38-39). Detta kan knappast ha bidragit till ett starkare

relation mellan invånarna och makthavarna. Denna franska händelse som spred sig på löpsedlarna och diskuterades flitigt i svenska medier tycker jag borde vara en väckarklocka. Frågan som man ställer sig är om en liknande utveckling skulle kunna drabba Sverige? Som svar på frågan kan händelsen 2005 i Södertälje nämnas, när skott avlossades mot polistationen efter ett bråk mellan polisen och ungdomarna. Med detta menar jag att det är ett tänkbart scenario trots allt. Visserligen kan inte den frustration som fanns i Sverige jämföras med den i Frankrike men den utveckling som kan komma att ske i Sveriges förorter kan man inte blunda för.

Som Sernhede har visat finns det många ungdomar som känner sig trakasserade och provocerade av ordningsmakten vilket resulterar i att de känner att de inte passar in i samhället. Samhället ska medverka till att minska på klyftorna mellan olika grupper, inte öka dem. Kartellen lyckas skapa en viss känsla av identifikation mellan invånarna i förorten och dem som är bosatta på andra platser. Detta kan hjälpa till att visa publiken att människor är människor oavsett. Dessa berättelser tillåter även publiken att se deras värld och den verklighet som ungdomarna i förorten lever i. Berättelserna kan bidra till att skapa en större förståelse hos dem som inte har fått någon förklaring till varför omständigheter i förorten ter sig som de gör. Detta kan medföra att berättelserna skapar en syn som går ut på att vi är alla människor med liknande behov. Kartellen visar även genom beskrivningen av platsen att berättelserna handlar främst om miljonprogrammets ungdomar, och en tanke här kan vara det finns en vilja att berätta vikten av olikheter mellan olika stadsdelar och här kan det även handla om socioekonomiska aspekterna i dessa förortsområden. Det handlar inte enbart om att vilja lyfta fram utanförskapet utan även visa lyssnaren hur livet ser ut i förorterna. Det handlar nog inte om att anklaga utan om att berätta genom dessa berättelser om hur det är i samhället där just de befinner sig i.

Genom narrationen försöker man visa på ett specifikt perspektiv men man försöker även få lyssaren till att ändra sitt synsätt. Intressanta händelser kan fånga lyssnarens uppmärksamhet. Karaktärer i en berättelse kan agera som förebilder alternativt att protagonisten i berättelsen är en vanlig person som lyssnaren kan identifiera sig med. Berättelsens miljöbeskrivning kan ta en till platser som skiljer sig från en lyssnarens egna liv. Detta för mig tillbaka till Sernhede och Södermans tankar om att förortsrapport kan ses som något viktigt då de gestaltar verkligheten som få utanför förorten har kunskap om. Genom bland annat dessa texter kan man få en känsla av hur det kan vara i förorterna.

Musik är en plats där människor kan uttrycka sig hur de vill, om vad de vill, de bjuder in människor att se rakt in i deras liv. Musik är även ett språk med symbolik av olika slag, i syfte att trigga igång fantasin och skapa upplevelser. Man vänder och vrider på ordens vanliga mening, och på det viset sätts fantasin igång. Man romantiserar språket och på så sätt blir de givetvis vackert och fantasifullt. Det handlar nog om att uppleva och känna, där det obegripliga kan plötsligt bli begripligt. Materialet för denna undersökning bjöd på en explicit och språklig form, vilket har sina fördelar i det här fallet, enligt mig. Ibland när man söker efter uppmärksamhet från alla håll och kanter finns det inget alternativ. Kartellen kan med berättelserna väcka en tanke hos mig som lyssnare. Mycket måste läsas mellan raderna och man måste dra slutsatser av både det som förmedlas och av det som utelämnats. Kartellen förmedlar viktiga händelser och avslöjar de utsagda aspekterna av deras verklighet i samhället, eller som de själva uttrycker det att syftet med texterna är att beskriva verkligheten som existerar och händelser kring det som inte går att blunda för. Avsikten med texterna var att skapa en reaktion hos oss, om jag inte misstar mig. Och genom att lyssna, observera innehållet och detaljerna är ett sätt för mig att få svar. Berättelserna speglar liv och tankegångar. Det jag gillar med berättelserna i dessa hiphoptexter är de moraliska och politiska aspekterna. Visserligen finns det inga snabba åtgärder att ta till för att minska på fattigdom, diskriminering, utanförskap, segregation och arbetslöshet i samhället, men att låtsas som om det inte finns problem gör inte att det försvinner.

Varje musiktext kräver sin egen individuella tolkning och de här är enbart min tolkning, mitt perspektiv. Många kan relatera till Kartellens berättelser, inte för att man har gått genom samma kamp som beskrivs i berättelserna, utan för att deras framställning gör att vem som helst kan förstå och på så vis förhålla sig till dem. Här spelar det ingen roll om utgångspunkterna är olika, för målen kan fortfarande vara desamma. Det som jag finner är intressant är att skillnaden mellan igenkänning och identifikation i retorisk teori, särskilt Burke (Kjeldsen, 2008:248) framhålls identifikation som grund för att påverka. Men min analys har visat att igenkänning också är viktig. Det behöver inte handla om total identifikation alla gånger. Igenkänning gör att vi förstår, kan relatera till och därmed bli påverkade av berättelsen.

5.1 Metodologisk reflektion och framtida forskning

Valet av metod föll naturligt då syftet var att undersöka berättelser i musiktexter. Jag hade även kunnat undersöka vilka attityder och värderingar som kommer fram i berättelserna eller

undersökt texternas troper för att se vilka associationer det anspelar på eller vilka underliggande budskap de förmedlar. Vid val av metod bör man överväga vilken metod förväntas besvara forskningsfrågorna. Detta resultat är kontextbundet, med samhällets förändringar kommer också berättelserna om samhället se annorlunda ut.

6. Litteraturförteckning

6.1 Tryckta källor

Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.). 2005. *Textens mening och makt*. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys. Lund: Studentlitteratur.

Fiske, John, *Understanding Popular Culture* (Boston: Unwin Hyman, 1989).

Foss, Sonja. 2004. *Rhetorical criticism*. Exploration & practice. 3rd Edition. Waveland Press, Long Grove.

Kjeldsen, Jens. 2008. *Retorik idag*. Oslo: Studentlitteratur.

Rowlands, Robert I: *The narrative perspective* Kuypers, Jim A. (2009) *Rhetorical criticism*. Lexington books.

Sernhede, Ove (2002). *Alienation is my nation*. Stockholm: Ordfront

Sernhede, Ove & Söderman, Johan (2010). *Planet hiphop- Om hiphop som folkbildning och social mobilisering*. Malmö: Liber

6.2 elektroniska källor

www.aftonbladet.se

www.duvertinte.blogg

www.expressen.se

<http://www.kingsizemagazine.se/Interviews.aspx?ArtNo=18785>

Sernhede, Ove (2001). *Gänget – hot eller möjlighet. Territoriell stigmatisering, ungdomskultur och moralisk panik*. http://www.alba.nu/Alba7_01/ove.html (nedladdad 2011-04-15)

7. Bilagor

Bilaga 1: Kartellen: Betongbarn

Jag greppar glaset, tänker tillbaks på knaset
pappa sa, pappa sa livet är inte alltid lätt
Jag bländar galet, para-jag sen dag 1
mamma sa, mamma sa gör det som du kan bäst
jag kan en gun och väst, jag kan stress
kan även flippa mickar jag gör det fan bäst
kan kasta ett par tusen gram ganska lätt
kan pumpa upp bröstet när jag sitter i fångelset
har lätt för att hata, svårt för att älska
är beredd på att köra så fort dem vill testa
nian är på mig som en jävla vigeselring
för en fiendes liv är värt ingenting, shit
minns när jag och polarn vi var bara 13 bast
storebrorsan kasta på oss christiania-hasch
och allting bara snurra det gick inte att ducka
så känns det nuförtiden när jag vandrar i min skugga
skuggan av mitt eget jag, puffran på mig hela dan
snuten lägger feting span, fuck it mannen jag e van
jag är betongbarn från söder om stan
och dem undrar varför mina ögon blöder idag shit

svårt att visa tillit när man sitter fast i skiten
svär detta livet gör en bara besviken
blicken är fast fast himlen är svart
krimmarna på jakt dem vill klippa mig inatt
Kartellen tills hanhämtar mig, kartellen for life
110 när det går bra, 110 när det går bajs
Palestina taggtråd, ståldörrar, stängsel

försökte förbättra livet för min ängel
Galler, murar, hustlare, tjuvar
känns som denna jävla vägen aldrig fucking slutar
Gud kan du se oss här nere? vi kämpar
Kartellen rapporterar det kvarteret berättar
sitter och reflekterar vad som sker i våra kretsar
bland nio-millimetrar och skottsäkra västar
och alla bara festar, bort alla känslor
lyckan varar så länge cocs-grammen räcker
Vi är distainiserad ifrån majoriteten
uppväxta grabbar kastar sten på piketen
Jag är betongbarn från söder om stan
och dem undrar varför mina ögon blöder idag shit

Det är lätt att bli ett svin, sprit och cocain
Du vet vad jag pratar om så spela inte fin
polarn börja hosha, vad fan gör han?
djävulen satte sina klor i min vän
Samma visa varje gång, det är kört för han
snälla gud hjälp min bror att hitta hem
han tog en tugga utav äpplet, det förgiftade
ännu ett betongbarn som samhället missade
jag drar ett skott för dem som gått bort
jag drar ett bloss för betongblocks djungeln
jag drar ett skott för dem som kom kort
jag drar ett bloss för stockholms smutsen
för hororna, för knarkarna, för dem stämplade
får dem utan en spänn, utan ett hem, helt lämnare
jag representerar generation bortom
pundarna står och bäcknar, situation sthlm
sen jag var ett barn har jag hatat polisen

där aina helikoptern cirkulerar hela tiden
jag är betongbarn från söder om stan
och dem undrar varför mina ögon blöder idag shit

Bilaga 2: Kartellen: Medans vi faller

[Refräng]

Medans vi faller, medans vi faller medans vi faller de så i programmen!
Medans vi faller, medans vi faller medans vi faller de så i programmen!

[Vers 1]

Vi brukade se han på fotbollsplanen, sparka boll
Sju dar i veckan och hans pappa var stolt, och hans mamma var stolt
De va en stolt familj dom sa: son när du blir stor kan du bli va du vill
Stjärna? Offensiven o glimten i ögat. Alla applådera när han kicka in en hörna
Hade sötaste tjejen gick i samma klass som polarn, skötte sig överlag ganska bra i skolan
Klasskamraterna drack o rökte hasch o tuggade i centrum men mannen han sa pass
Ja han sa pass på skiten, för han tränade hårt o siktade på eliten
Satsade som fan och hans tränare Dragan sa han hade potential o bli nästa Zlatan
Jag svär fanns det en match han va där, ingenting skulle stoppa hans karriär
O trots att han levde sitt liv i en förort så va han en av dom som skulle göra de stort
Farsan fast anställd morsan mådde bra han var en stigande stjärna i stockholms stad
Medans vi faller!

[Refräng]

[Vers 2]

Men sen kom den där eftermiddan i oktober
En torsdag han hittat farsan fuckad på krogen, farsan fått foten, kicken från sitt kneg
kunde inte längre fixa deg
Så mörkret föll över den lilla familjen. Farsan e full varje dag nu för tiden
hans mamma började få stryk av hans pappa. Frustrationen växte varje dag, dom va pank
Sen kom den dagen mamma börja dricka, han klarade inte av de han ville bara sticka
För ett år sen va han med laget på cypern, nu finns de inte ens mat i kylan
Pappa tog ifrån han konformationslänken sen han hitta tomma flaskor under diskbänken
Motivationen bortblåst, slutade träna. Ut sena kvällar för att slippa vara hemma
Från fotbollsplan till en bänk i centa nu står det ganska klart att han inte tänker kämpa
Dämpa smärtan söker medicin från tjack till tabletter och sen till heroin
Medans vi faller!

[Refräng]

[Vers 3]

Lovade sig sj att aldrig ta en spruta, rökte ett par veckor men sen han börja skjuta

Snubben som skulle bli nästa Zlatan, sitter nu med en jävla nål i armen
Vad fan hände, han tappade rytmen. Nu lever han sitt liv med en apa på ryggen
Han skulle ju spela i landslaget o inte stå o klia sig i ansiktet men
Sen en kväll han tog en smutsig kanyl på trappan i gullmarsplan sköt in sig 5 kanyl
Det sista han tänkte på innan han slockna var grönt gräs, dubbar och fotbollar
Han va död innan ambulansen kom, han va död av ett fuckt up liv i betong
Dom brukar säga att hans framtid va ljus, men de va innan han börja jaga rus
Mannen de sjukt, jag svär på allt han var den vi trodde skulle hålla huvudet kallt
Men han föll över kanten, mannen. Ännu ett fuckt up öde i programmen. Medan vi faller
Dedikerad till alla gatans änglar som inte längre finns bland oss, ni finns för alltid i våra hjärtan
Vila i frid

Medan vi faller, medan vi faller, medan vi faller i sorgprogrammen
Medan vi faller, medan vi faller, medan vi faller i sorgprogrammen
Medan vi faller, medan vi faller, medan vi faller i sorgprogrammen
Medan vi faller, medan vi faller, medan vi faller i sorgprogrammen

Bilaga 3: Kartellen: Gatans värld

Refräng:

det kan vara lite svårt kan vara
ganska hårt när allting hamnar snett
för att gatan är hård programen är svår
välkommen till gatans värld
det är så det går till men man måste akta
gatan är smutsig så man måste vakta
lillgubben fortsatt klättra ibland är det
tungt men det bara och kämpa

Vers:

Lillgrabben jag känner din kamp du krigar försöker
komma någonstans vill bara va en man men det
inte lätt och ro stora paran iland full av drömmar
och energi strävar efter en strategi medans du
kör på hårt och skiter i från programmen vill du
fly och starta ett nytt liv bort från misären och
all jävla skit kan inte klandra dig felet är fan inte
ditt för lillgrabben du har en lång väg att gå och
många problem kommer du få utstå jag vill att
du förstår gatan är inte alltid rättvist gatulivet
har ett pris stress och panik kan ge dig
psykologisk pisk försiktig det finns en risk att
du blir slav under någon kemist här vi faller vill
inte du ska vara nästa för pundet kan även ta dom bästa, lyssna på mig

Refräng:

det kan vara lite svårt kan vara
ganska hårt när allting hamnar snett
för att gatan är hård programen är svår
välkommen till gatans värld
det är så det går till men man måste akta
gatan är smutsig så man måste vakta
lillgubben fortsatt klättra ibland är det
tungt men det bara och kämpa

Vers:

Ser ni han där nere säg kan ni se han där i
hans värld grabbarna står bredvid dom går
sin egen väg se jag svär livet på gatan fram
och tillbaka vill bara sätta sitt namn på kartan
lillgrabben säg hör du mig ser du vad gatan
gör med dig skiten har tagit dom flesta jag
vet att du har testat och använt skiten när du
festar men i programen är skiten djävulens pose
att fly från misären försöker dämpa smärtan där
para jagas hämtas de vårt öde att kriga på hårt
och jaga pengaflöde systemet vill se oss utan
ett öre jag önskar dig lojala bröder och fyrklöver
hoppas kampen genererar det du behöver och att
girigheten inte trixar in ner dig i smeten och att du
slipper sitta och stanna i friheten stå upp för ditt namn
och glöm aldrig vad du heter stå upp för koderna
ta som en man följderna det kommer göra ont
ibland av konsekvenserna knaset kan komma från
dom bästa vännerna som hugger dig i ryggen över pengarna, hör du mig

Refräng:

det kan vara lite svårt kan vara
ganska hårt när allting hamnar snett
för att gatan är hård programen är svår
välkommen till gatans värld
det är så det går till men man måste akta
gatan är smutsig så man måste vakta
lillgubben fortsatt klättra ibland är det
tungt men det bara och kämpa

Vers:

Använd aldrig ett vapen i onödan för ett liv
är ett liv och kan aldrig återfödas använd bara
om det gäller döda eller dödas det finns en gud
och han kommer att döma (?) en kamrat bättre

med kärlek än hat egentligen önskar att du slutar
göra brott det gäller att retirera innan håret blir
grått och sträva inte efter för mycket lagom är
alltid nåt slasha para skit i och fläsha imorgon är
en dag lillgrabben jag vill de ska gå bra vill att du
ska slippa alla mina misstag samma misstag som
satt mig i min situation idag glöm aldrig bort vart
du kommer ifrån om du sämre ligger till efter alla
bax och rån för många glömmer bort sitt förflutna
dom vänder ryggen till programmen med ögonen slutna

Refräng:

det kan vara lite svårt kan vara
ganska hårt när allting hamnar snett
för att gatan är hård programen är svår
välkommen till gatans värld
det är så det går till men man måste akta
gatan är smutsig så man måste vakta
lillgubben fortsatt klättra ibland är det
tungt men det bara och kämpa

Bilaga 4: Kartellen: Fallande Änglar

[VERS 1]

Jag tror nog hon fatta, när hon var liten, att hon var ensam i världen
Ingen mamma o pappa eller syster, som stog där brevid, nej
Men hon kämpade på ändå, inlåst sen hon var tio år -----
Och jag minns bror, ja jag minns hur vi såg dendär lilla lilla tjejen bli stoor
Och jag minns bror, hon blev vandringspokal, bara 14 år där vi boor
Kvarterets madrass, grabbar gick och bazz
Hon sökte efter kärlek det slutade i kaos
Och jag minns bror, då hon tagga från familjehem, ut på gatan och tog heroin
Och jag minns bror, den dagen dom ringde till mig och sa " Sebbe hon har tagit sitt liv ", shiet
Och inte en jävel av oss gick på den begravningen, det är inget vi är stolta över
Men det är sanningen
En bibel, en cell och en jävla massa galler
Vad vill du höra? Änglarna faller..

[REFRÄNG]

Fallande änglar, det är så det går till när man bor i programmen
Fallande änglar, inget man kan göra, det är gjort när man somnat
Fallande änglar (det är så)
Fallande änglar (det är så)
Fallande änglar, det är så det går till när man bor i programmen

[VERS 2]

Andra ängeln var en broder, en riktig bandit
En riktig gatukrigare, som inte tog någon skit
Hans mamma dog när han var liten liten grabb
Hans pappa fanns inte där inte inte alls
Det hårda livet gjorde han till fastnare, och han blev han som aldrig backade, shiet
Han gick rakt fram, hand i hand med satan
Till kallen han bara tog den, och han smattra den på gatan
Han var en egen fucking enmansarmé, jag såg det svarta i hans ögon, såfort han blev sne
En riktigt lojal bror, lojalaste jag svär
Såfort det var minsta lilla tjafs han var där
Har levt ett tungt liv, speciellt från unga dar
Från fosterhem till anstalt, och smärtan av valen
Saknaden är galen, ----
Vår lojala skorpion som alltid bar vapen
Han lämna tomrum som aldrig går att fylla
Föll från femte våningen, samma dag han mucka
Och vi saknar dig, vi saknar dig vår bror
Kartellen for life kompis, fuck vad dom tror!

[REFRÄNG]

Fallande änglar, det är så det går till när man bor i programmen
Fallande änglar, inget man kan göra, det är gjort när man somnat
Fallande änglar (det är så)
Fallande änglar (det är så)
Fallande änglar, det är så det går till när man bor i programmen

[VERS 3]

Och min kusin, hon var en ängel, hon var för fin för denna världen
----- på begravningen
Och nu finns hon i himlen
Med --- ---, Bylund och Patrik
Och till och med min barndomsvännen Sara i Bagis
Och jag minns bror, såg Krajas tårar falla när han sörjde storebror
Och jag minns bror, hur det släckte livsgnistan
När samtliga grabbar la rosor på kistan
Snälla Gud, jag ber, kan du ta mig i cellen?
För jag pallar inte begrava fler av mina vänner
Jag minns bror, blicken jag fick av min broders son som förlorat sin far
Och jag minns bror, blicken jag fick av min polares morsa som begravde sitt barn, ey
Vad fucking händer här i våra förorter?
Som Kaka sa, det saknas namn här i porten
Vill fly till min flaska, men är fast bakom galler
Vad vill du fucking höra, brorsan, Änglarna Faller!

Med en sten i mitt bröst och min dotter i min famn

Jag svär, jag saknar er som fan
Vila i frid, mina bröder, vila i frid
Vila i frid, mina systrar, vila i frid
Jag hör himlen viska mitt namn, försöker ta mig fram
Vila i frid, gatans änglar, vila i frid
Vila i frid, alla betongbarn, vila i frid

[REFRÄNG]

Fallande änglar, det är så det går till när man bor i programmen
Fallande änglar, inget man kan göra, det är gjort när man somnat
Fallande änglar (det är så)
Fallande änglar (det är så)
Fallande änglar, det är så det går till när man bor i programmen